

23. DERS: OLUMSUZLUK EDATLARI

(أَدَوَاتُ النَّفْيِ)

1- Fiil Cümlesinde Olumsuzluk : Fiil cümlesi (مَا ، لَا ، لَنْ ، لَمْ ، لَمَّا) edatları ile olumsuz yapılır.

مَا , mazi fiille kullanılır ve onu olumsuz yapar.

مَا شَرَبْتُ içmedim.

لَمْ , muzari fiille kullanılır ve onu geçmişe dönük olumsuz yapar.

لَمْ أَشْرَبُ içmedim.

لَمَّا , muzari fiille kullanılır ve onu şu ana kadar devam eden olumsuz yapar.

لَمَّا أَشْرَبُ Henüz içmedim.

لَا , muzari fiille kullanılır ve onu şimdiki zamanda olumsuz yapar.

لَا أَشْرَبُ İçmiyorum / içmem.

لَنْ , muzari fiille kullanılır ve onu gelecek zamanda olumsuz yapar.

لَنْ أَشْرَبُ İçmeyeceğim.

Not: Örneklerde de görüldüğü gibi مَا ve لَا fiil üzerinde lafzi bir etki yapmazken; لَمْ ve لَمَّا kendisinden sonra gelen muzari fiili cezmeder, لَنْ ise nasb eder.

2- İsim Cümlesinde Olumsuzluk : İsim cümlesi (لَيْسَ ، مَا ، لَا ، لَات ، إِنَّ ، لَمْ) edat ve fiilleri ile olumsuz yapılır.

لَيْسَ , isim cümlesi ile kullanılır ve şimdiki zamanda olumsuz yapar.

لَيْسَ الدَّرْسُ صَعْبًا Ders zor değildir.

مَا الدَّرْسُ صَعْبًا Ders zor değildir.

Not: isim cümlesini olumsuz yapan edatlar kendilerinden sonra gelen cümlenin haberini nasb eder.

ALİŞTIRMALAR

1- Aşağıdaki cümleleri parantez içinden uygun bir olumsuzluk edatı ile olumsuz yapınız.

مثال: قرأ محمدٌ صحفَ الصَّباحِ. (لم / ليس / لن) - لم يقرأ محمدٌ صحفَ الصَّباحِ

- 1- شوارعُ المَدِينَةِ نَظِيفَةٌ. (لم / ليس / لن)
- 2- قرأنا هذا الدَّرْسَ أمسِ. (ما، لَنْ، ليس)
- 3- اسْتَقْبَلَ الرَّئِيسُ السُّفَرَاءَ. (لم / لن / لا)
- 4- الصَّيْفُ حَارٌّ فِي بَرِيطَانِيا. (لا / لم / ليس)
- 5- يَهْتَمُّ العِرَاقُ بِزِيادَةِ الإِنْتاجِ الزَّراعِيِّ. (لَمْ، لا، لَيْسَ)
- 6- دَخُولُ الكِبَارِ إِلَى القَاعَةِ مَمْنُوعٌ. (لن / ليس / لم)
- 7- سَيَقِلُّ إِنْتاجُ النِّفْطِ فِي المُسْتَقْبَلِ القَرِيبِ. (لم / لن / ما)
- 8- يَنْتَخِبُ النَّاخِبُونَ أَعْضَاءَ المَجْلِسِ. (ما / لا / ليس)
- 9- وَاظَفَ مُدِيرُ الفُنْدُقِ عَلَى زِيادَةِ الأَسعارِ. (لم، لَيْسَ، لا)

2- Aşağıdaki cümleleri uygun birer olumsuzluk edatıyla olumsuz yapınız.

- 1- الماءُ عَذْبٌ. ....-
- 2- الجَوُّ جَمِيلٌ. ....-
- 3- يَرْجِعُ صالِحٌ غداً. ....-
- 4- أَنْتُمْ مُقَصَّرُونَ فِي واجِبَاتِكُمْ. ....-
- 5- ذَهَبَ سَعِيدٌ إِلَى المَطارِ. ....-
- 6- النُّقُودُ مَوْجُودَةٌ فِي المَصْرِفِ. ....-
- 7- الأَكْلاَتُ التُّرْكِيَّةُ مَعْرُوفَةٌ فِي العالَمِ. ....-
- 8- يَشْتَدُّ الحَرُّ بَعْدَ شَهْرَيْنِ. ....-
- 9- يَرْجِعُ خالِدٌ غداً. ....-

3- Aşağıdaki olumsuz cümleleri olumlu hale getiriniz.

- 1- كُنْ يَعُودَ صَالِحٌ غَدًا. ....-
- 2- الْمُغْتَرِبُونَ كُنْ يَعُودُوا إِلَى بِلَادِهِمْ. ....-
- 3- لَا يَقْتَصِرُ عَمَلُ الْمَرْأَةِ عَلَى تَرْبِيَةِ أَوْلَادِهَا. ....-
- 4- الْأَعْمَالُ كَيْسَتْ سَهْلَةً فِي هَذَا الْمَصْنَعِ. ....-
- 5- لَمْ يَدْعُ الرَّئِيسُ الصَّحَافِيَّيْنَ لِلْحَفْلِ. ....-
- 6- أَنْتُمْ لَا تُقْصِرُونَ فِي عَمَلِكُمْ. ....-
- 7- الْمَنْدُوبُونَ لَيْسُوا مُسْتَعِدِّينَ لِلِاجْتِمَاعِ غَدًا. ....-
- 8- لَمْ يَذْهَبْ سَعِيدٌ إِلَى مَكْتَبِهِ. ....-
- 9- كُنْتُ مُسَافِرًا. ....-

4- Aşağıdaki sorulara, parantez içinde verilen edatları kullanarak olumsuz cevaplar veriniz.

مثال: كَيْفَ صِحَّةَ الْمَرِيضِ ؟ (ليس) - صحته ليست مطمئنة.

- 1- هَلْ يَحْضُرُ الْمُدِيرُ الْمُؤْتَمَرَ غَدًا؟ (لن) ....-
- 2- هَلْ ذَهَبْتَ مَعَ الزَّائِرِينَ إِلَى الْمُتَحَفِ ؟ (ما) ....-
- 3- كَيْفَ وَجَدْتَ الْحَيَاةَ فِي الْغَرْبِ ؟ (ليس) ....-
- 4- هَلْ تَعْتَقِدُ أَنَّ أَخَاكَ نَاجِحٌ فِي الْإِمْتِحَانِ ؟ (لا) ....-
- 5- هَلْ نَشَرَتِ الصَّحِيفَةُ أَخْبَارَ الْحَرْبِ ؟ (لم) ....-
- 6- هَلْ وَافَقَ الْأَبُ عَلَى زَوْاجِ ابْنَتِهِ ؟ (لم) ....-
- 7- كَيْفَ وَجَدْتَ الْأَكْلَ فِي هَذَا الْمَطْعَمِ ؟ (ليس) ....-
- 8- هَلْ زَادَ عَدَدُ الْمُتَقَدِّمِينَ لِلِامْتِحَانِ ؟ (لم) ....-
- 9- هَلْ سَافَرْتَ إِلَى الْيَابَانِ ؟ (لم) ....-

5- Aşağıdaki isim cümlelerini (ليس) ile olumsuz yapınız.

- 1- الحَبْرُ كَالْعِيَانِ. ....-
- 2- اللُّغَةُ الْعَرَبِيَّةُ صَعْبَةٌ. ....-
- 3- الْمَوَادُّ الْغِذَائِيَّةُ مُتَوَافِرَةٌ. ....-
- 4- الْمَدِينَتَانِ وَقِيعَتَانِ عَلَى الْبَحْرِ الْأَسْوَدِ. ....-
- 5- الْأُسْرَةُ التُّرْكِيَّةُ كَبِيرَةٌ. ....-
- 6- الْأَرَاضِي الزَّرَاعِيَّةُ كَافِيَةٌ. ....-

Not: (ما) ve (ليس) ile başlayan cümlelerde olumsuzluğu pekiştirmek için bazen zâid bâ (ب) harfi ceri gelir.

- ليس العتابُ بِمُفِيدٍ كَثِيرًا. *Azarlama kesinlikle faydah değildir.*
- ﴿ أليسَ اللهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ ﴾ التين 8 *Allah hakimlerin hakimi değil midir?*
- ﴿ وما اللهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴾ البقرة 144 *Allah yaptıklarından asla habersiz değildir.*

6- Aşağıdaki cümlelerde (ما) ve (ليس) nin haberlerinden önce zâid bâ (ب) harfi getirerek cümleleri yeniden kurunuz.

- 1- لَيْسَ الْفَقْرُ عَيْبًا. ....-
- 2- مَا تَعَبُ الْعَامِلِينَ ضَائِعًا. ....-
- 3- مَا إِذْرَاكَ الْعُلَا سَهْلًا. ....-
- 4- لَيْسَتْ الْمَلَاجِي كَثِيرَةً. ....-
- 5- مَا أَصْدِقَاؤُكَ مُخْلِصِينَ. ....-

نفي الفعل

الماضي المستمر حتى

الآن

(لما + المضارع)

لَمَّا أَنْتَه مِنْ الدَّرَاسَةِ

المستقبل

(لن + المضارع)

سَأَسَافِرُ غَدًا

لَنْ أُسَافِرَ غَدًا

المضارع

(لا + المضارع)

أَلْعَبُ كَثِيرًا

لَا أَلْعَبُ كَثِيرًا

الماضي

(ما + الماضي)

(لم + المضارع)

شَرِبْتُ شَايَا

مَا شَرِبْتُ شَايَا

لَمْ أَشْرَبْ شَايَا

نَفْيُ الْجُمْلَةِ الْاسْمِيَّةِ

مَا

أَنَا جَائِعٌ
مَا أَنَا جَائِعًا
مَا أَنَا بِجَائِعٍ

لَيْسَ

الْبَيْتُ وَاسِعٌ
لَيْسَ الْبَيْتُ وَاسِعًا
الْبَيْتُ لَيْسَ وَاسِعًا